

Oulun yliopiston Sodankylän geofysiikan observatorion rahoituslinjauskeskustelu

LMYR 30.10.2023 § 92
276/00.00.01/2021

Keskustelusaate Oulun yliopiston Sodankylän Geofysiikan Observatorion hakemasta tuesta:

Oulun yliopiston Sodankylän Geofysiikan Observatorio kehittää toimintaansa ja investoi kone- ja laitekantaansa aktiivisesti. Avaruustutkimus on korkeista osaamisvaatimuksistaan ja kustannuksistaan johtuen pysynyt hyvin pitkälle tieteenä vailla merkittävää kytköstä lappilaisyritysten tuotanto- tai liiketoimintaprosesseihin niilläkin osa-alueilla, joita sinänsä voisi hyödyntää myös liiketoiminnassa.

Sodankylän Geofysiikan Observatorio on yli satavuotisen tutkimushistoriansa aikana tuottanut merkittävää perustutkimusta, esimerkiksi revontulista, ja sen hallussa on pitkiä aikasarjoja, joiden perusteella lähiavaruuden prosesseja ja niiden osuutta maapallon muutoksiin on tarkasteltavissa. Parhaillaan Sodankylässä valmistellaan satelliittia LappiSat 1, jonka tulevat tehtävät avaruudessa tulevat liittymään ensisijaisesti revontulitutkimukseen.

Alue- ja rakennepolitiikan rahoituksessa tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan vahvana painotuksena ovat kestävyys ja elinkeinoelämälähtöisyys, mutta mukana olevina osa-alueina ovat myös huippuosaaminen, kansainvälinen verkostoituminen sekä TKI-yhteistyön lisääminen tutkimuksen ja koulutuksen kesken.

Koska elinkeinoelämälähtöisyys tulee vielä pitkään olemaan avaruustutkimuksessa hyvin vähäistä alaa hyödyntävän yritystoiminnan vähäisyydestä johtuen, on tarpeen tarkastella sitä, millaisiin hankkeisiin ja kuinka paljon tukea avaruustutkimukseen tai muuhun vähäisin elinkeinokytkösin toimivaan huippututkimukseen maakunnassa katsotaan tarkoituksenmukaiseksi kohdentaa.

Maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristö keskusteli asiasta kokouksessaan 12.10.2023. Sihteeristö totesi, että Sodankylän Geofysiikan Observatorio on alueelle merkityksellinen huippututkimusyksikkönä ja tärkeä kokonaisuus Euroopan ja Suomen kokonaisturvallisuuden näkökulmasta. Alue- ja rakennepolitiikan ohjelmasta rahoitettavilla hankkeilla tulee kuitenkin olla aluekehityksen kannalta vaikutusta, eikä pelkkää perustutkimusta voida tukea. Sihteeristö piti tarpeellisena käynnistää keskustelun Pohjois-Pohjanmaan liiton ja Oulun yliopiston kanssa yksikölle rahoitettavien hankkeiden rahoitusvastuun jakamiseksi maakuntien välillä.

Liitteenä tiedoksi luettelo Lapin liiton rahoittamista hankkeista, joiden toimenpiteet kohdistuvat SGO:n kehittämiseen.

Esittelijä Sihteeristön puheenjohtaja:

Päätösesitys Yhteistyöryhmän sihteeristö esittää että Maakunnan yhteistyöryhmä käy keskustelua rahoituslinjauksista yllä kuvatun perusteella ja suosittelee Lapin liittoa käynnistämään Pohjois-Pohjanmaan liiton ja Oulun yliopiston kanssa keskustelun SGO:n rahoituksen jakamiseksi maakuntien välillä

Päätös Hyväksyttiin esityksen mukaisesti.